

Ontwerprichtlijnen voor formatief toetsen vanuit de geheugenpsychologie: 1 + 1 = 3?*

Kim Dirx¹, Desirée Joosten-ten Brinke^{1, 2} & Gino Camp¹

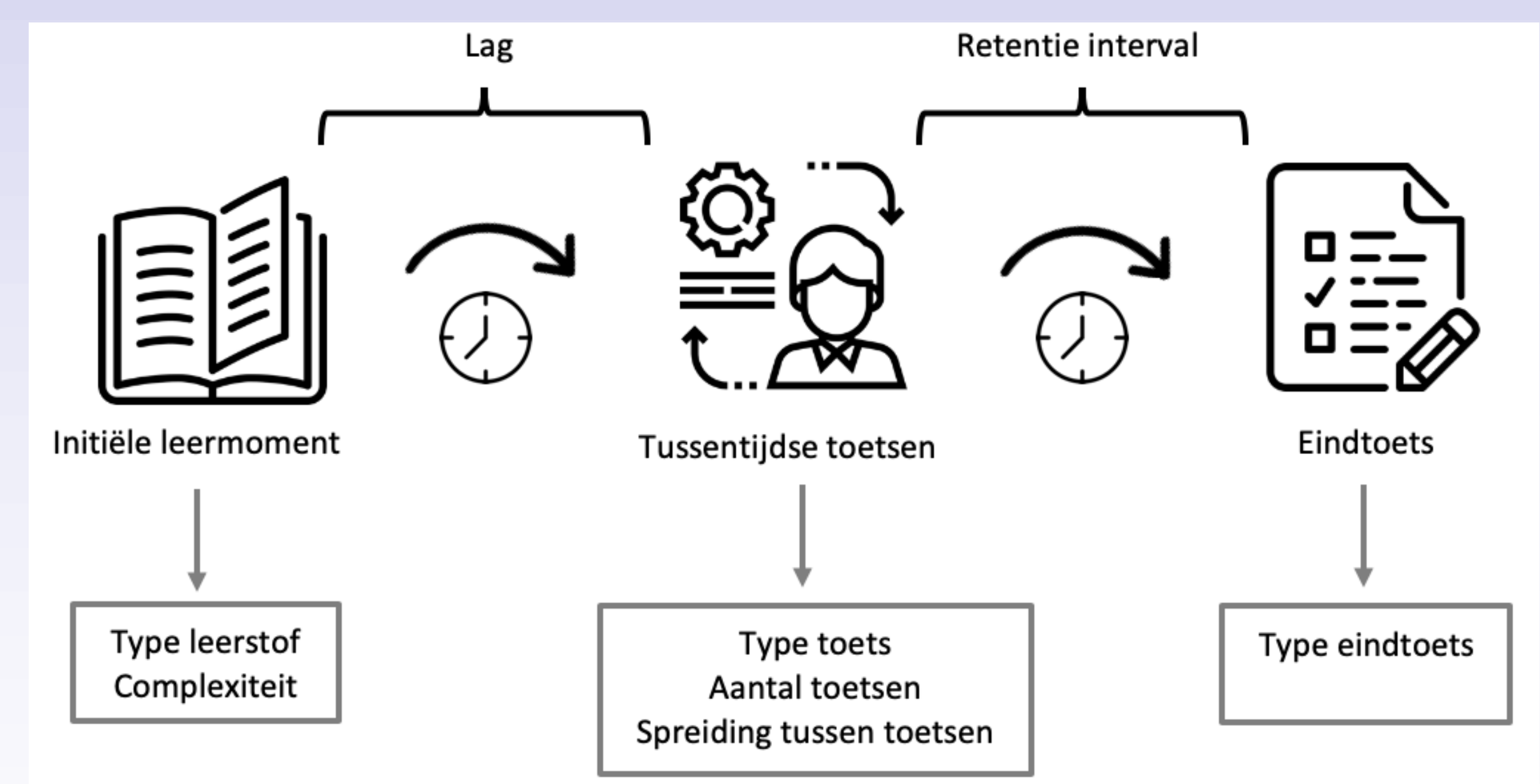
¹ Open universiteit, ² Fontys hogescholen

Theoretisch kader

Formatief evalueren is een proces waarin informatie verzameld wordt om het leerproces te sturen (ARG, 2002; Brookhart, 2001). Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld via een klassengesprek, exit-tickets, of een toets. In deze reviewstudie gaan we in op het gebruiken van een formatieve toets: een toets die leraren en leerlingen informatie geeft over het leerproces en onderdeel is van het leerproces. Het is een fysieke, digitale of papieren toets met open en/of gesloten vragen die tussentijds gebruikt wordt om het leren te bevorderen.

Vanuit de geheugenpsychologie is veel bekend over de werking van een toets op het ophalen van informatie uit het geheugen vanuit de retrieval practice en distributed practice literatuur (bv. Adesope et al., 2017). In de literatuur over formatief toetsen wordt over deze effecten weinig gerapporteerd en, ook andersom, wordt in de literatuur over het testing-effect weinig gerefereerd naar formatief toetsen. In dit onderzoek brengen we beide paradigma's bij elkaar.

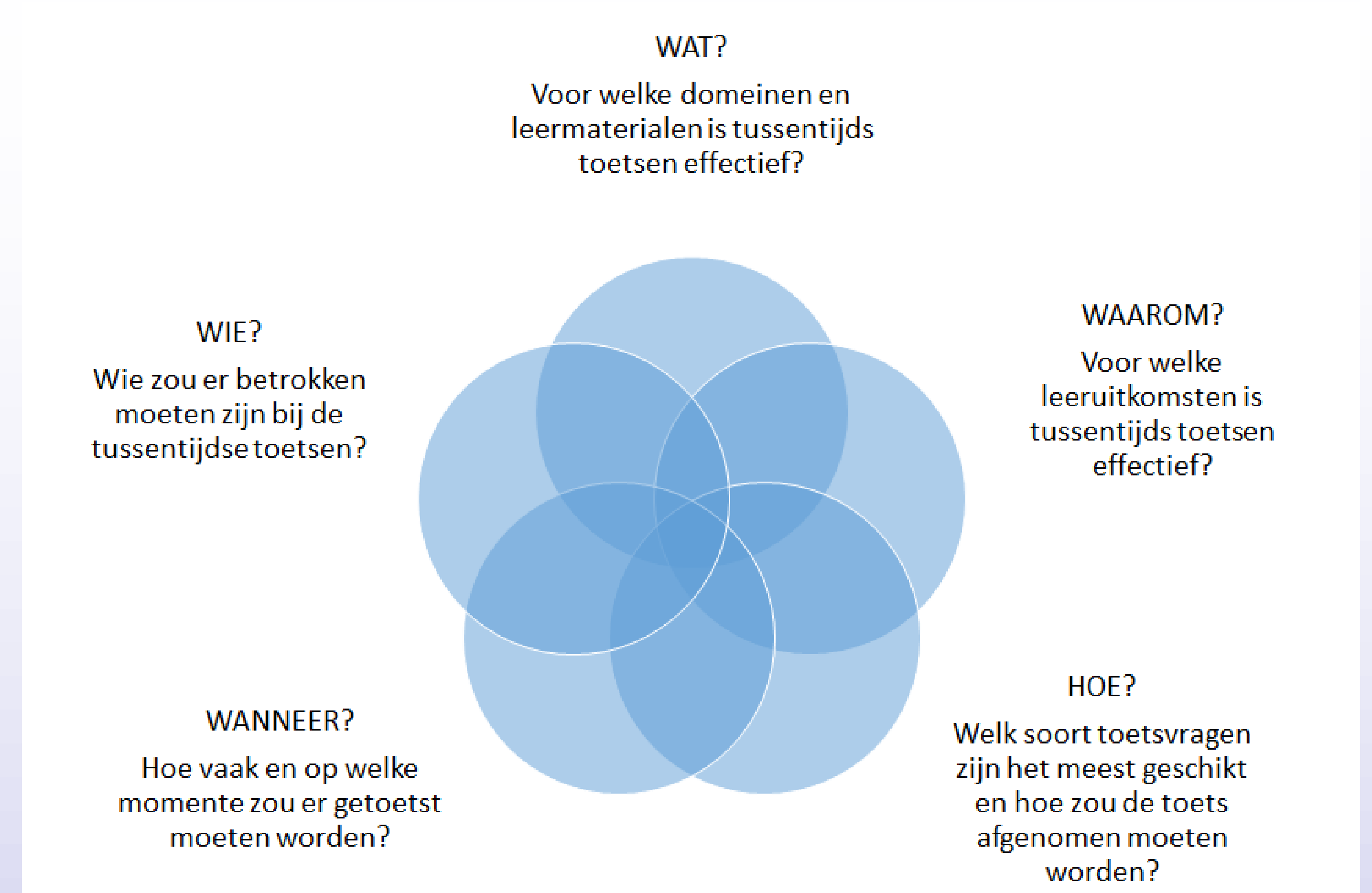
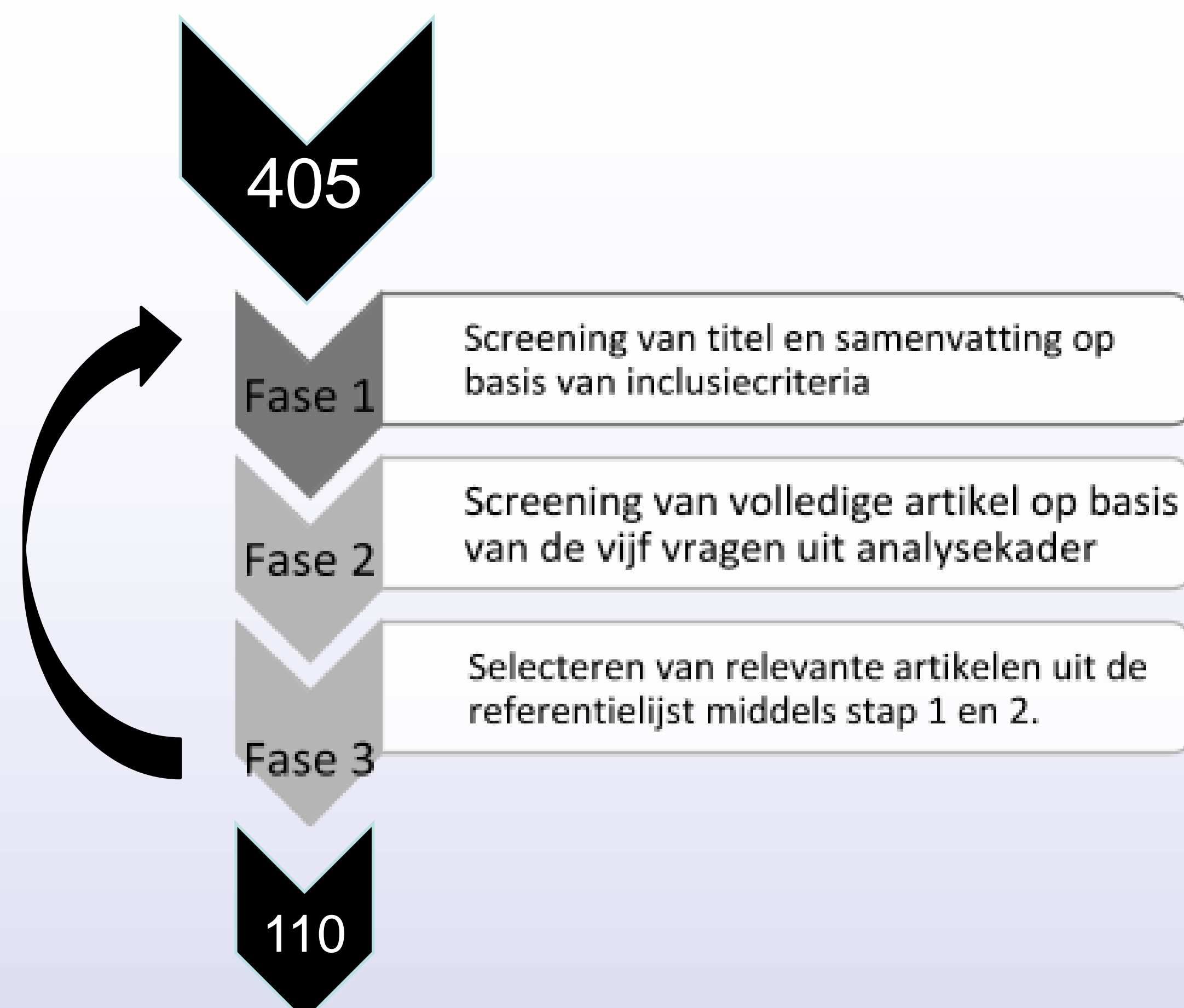
Een typisch geheugenexperiment ziet er als volgt uit:

Onderzoeksvraag

Op welke manier kunnen principes van retrieval practice en distributed practice gebruikt worden bij het effectief ontwerpen en inzetten van formatieve toetsen in de onderwijspraktijk?

Methode

Resultaten

10 ontwerprichtlijnen voor formatieve toetsen (vanuit de geheugenpsychologie)

1. Gebruik formatieve toetsen voor leren in alle domeinen en bij verschillende leermaterialen;
2. Gebruik formatieve toetsen in elk geval voor onthouden, begrijpen, en toepassen van informatie;
3. Stem het niveau en de inhoud van de formatieve toets af op de eindtoets;
4. Kies voor een combinatie van open- en gesloten vragen;
5. Als je formatief toetst, zorg dan dat je feedback geeft;
6. Zet een formatieve toets pas in na een initiële leerfase;
7. Toets dezelfde stof minstens één keer maar maximaal drie keer;
8. Spreid de toetsen uit over de tijd;
9. Begin niet vlak voor de summatieve toets met het maken van formatieve toetsen maar gebruik de 20% regel;
10. Bed formatieve toetsen bewust in het toetsprogramma in, waarbij de programmering geen vrijblijvend maar sturend karakter heeft.